

Kuojos

Spiningautojai ar muselininkai net viduržiemį kartais įbrenda į savo mylimas upes. Plūdininkus ar dugninės meškerės mėgėjus ten sutiksi ypač retai - jiems sezonas prasideda tada, kai nutirpsta ledas, kai ateina tikras pavasaris. Šiuo metų laiku jau kimba nemažai įvairių rūšių žuvų, vis dėlto daugiausiai dėmesio susilaukia kuojos. Kuoja - labai savita žuvis. Ji panaikina visus skirtumus tarp žvejų, nepaiso jokių hierarchijų ar nuopelnų. Pirmosiomis pavasario dienomis petys į petį sėdi ir patyrę sportinės žūklės asai, ir bambukinėmis meškerėmis ginkluoti nė kiek ne mažiau patirties turintys pensininkai, ir visai žalias, dar tik pirmuosius žingsnius su meškere žengiantis, jaunimas. Gerų pavasarinės kuojų žūklės vietų Lietuvoje yra labai daug. Kai kurios jų jau nuo seno garsėja ir pasitraukus žiemai tampa tikra žvejų meka. Į tokias vietas meškeriotojai susirenka net iš atokiausių kampelių. Kai kurios vietos nėra žinomos visoje Lietuvoje, tačiau jas labai mėgsta aplinkinių vietovių meškeriotojai. Bet yra ir tokių žūklės vietų, kurios dar laukia savo kolumbų, ir, patikėkite, jų ne taip mažai. Pavasarinė kuojų migracija nerštaviečių link prasideda anksti. Dar vandenys būna sukaustęs ledas, o šios žuvys jau renkasi į didelius būrius, kuriuose tvyro priešnerštinės nuotaikos. Dėl šios priežasties meškeriotojai ir vertina paskutinįjį ledą - užtikus tokį kuojų būrį, prasideda tikra šventė. Vėliau ateina laikas, priklausantis nuo gamtos kaprizų, kai ledas pasidaro nebesaugus, ir ieškoti kuojų gali tikrai savižudis. Dar vėliau prasideda tikras pavasaris, ir visi, kas kruta, kas moka laikyti meškere, puola į didžiąją kuojų žūklę. Kaip jau minėjau, mūsų šalyje gerų pavasarinės žūklės vietų tikrai netrūksta. Žvejai renkasi ne vien didesnes ar mažesnes upes, bet ir kai kuriuos tvenkinius, kanalus ar ežerus. Kartais visai neprastai kuojų pameškerioti galima net vos poros metrų pločio melioracijos griovyje. Gerai visur, kur kuojos būriuojasi, kur jos traukia nerštaviečių link. Tačiau tos atmosferos anomalijos, kurios pastaraisiais metais tapo norma, kartais gerokai sugadina visą reikalą. Žiūrėk, jau vasario gale šviečia saulė, lyg ir tikras pavasaris, o po kelių dienų gamta iškrečia pokštą - sulaukiame paties bjauriausio savaitgalio. Tada jokios taisyklės, jokie dėsningumai negalioja. Gali kategoriškai tvirtinti, kad kuojos smarkiai kimba kovo viduryje. Į tokius dalykus pastaruoju metu pradėjau žiūrėti labai atsargiai ir įtariai - maždaug taip, kaip pardavėjas žiūri į šimto litų banknotą.

Pati geriausia kuojų žūklė pavasarį, bent man, prasideda tada, kai ištirpsta ledas. Kada taip atsitinka Lietuvoje, sunku prognozuoti. Gerai atsimenu metus, kai jau pačioje kovo pradžioje galėjau žvejoti ir visai gerai. Bet buvo ir taip, kad net mėnesio pabaigoje visi vaikščiojome ant ledo, ir apie jokių kuojų kibimą negalėjo būti net kalbos. Be abejo, reikėtų prisiminti vieną svarbų dalyką, kad žuvys yra šaltakraujai gyvūnai ir vandens temperatūra turi labai didelę įtaką jų elgesiui, ypač pavasarį. Kartais užtenka, kad vanduo kokioje nors sekloje ežero įlankėlėje įšiltų vienu dviem laipsniais daugiau, ir toje įlankėlėje netrukus susirinks žuvys. Tačiau ne visada nutirpus ledui kuojos pradeda iš karto kibti. Kartais net ir po keleto šiltų ir saulėtų dienų jos dar netampa aktyvesnės. Pavasarį žvejoju labai sekloiose vietose - vieno pusantro metro gylyje. Net meškeriodamas ežere neieškau gilesnių vietų. Ieškau retokų nendrių, palei kurias būna metro ar šiek tiek didesnis gylis. Ir tik labai anksti pavasarį, tik tik išplaukus ledams, bandau kuojas gaudyti trijų-keturių metrų gylio vietose. Tiesa, taip elgiuosi tikrai nedideliuose ežeruose. Pačiuose didžiausiuose Lietuvos ežeruose, manau, yra kiek kitaip. Pavasarinį kuojų ežere nežvejoju dugninėmis meškerėmis. Imu tolimojo užmetimo meškere ir "Wagler" plūdę, kurią prie valo tvirtinu taip, kad nejudėtų - iš abiejų pusių prispaudžiu švino rutuliukus. Jau sakiau, kad žūklės vietose nebūna labai gilu, tačiau užmesti kartais tenka toli - ne visos geros vietos juk esti palei krantą. Kimba šios žuvys įvairiai. Dažnai atsargiai, vos pastebimai, o kartais atvirkščiai - agresyviai. Masalas - uodo trūkio lerva arba raudona musės lerva. Kartais, bevaikščiodamas ežero ar upelio pakrantėmis, prisirenku natūralaus šiuo metu kuojų ypač mėgstamo maisto. Jaukas taip pat labai paprastas - tik iš trijų komponentų: kukurūzų košės (universalus ir visiems metams tinkamo komponento), tarkuoto batono ir biskvito. Proporcijas renkuosi pagal tai, kokiame gylyje meškerioju. Jaukinu labai paprastai - iš pradžių trys - keturi jauko rutuliai, vėliau, žvejojamas, dar šiek tiek jaukinu, tačiau labai nedideliais kiekiais ir labai retai. Nesirenku per daug smarkiai apžėlusią upių, labiau mėgstu atviresnes, nes upėse žvejoju tik ilga meškere be ritės. Kartais imu 4, o kartais - 6 m meškere, nelygu koks upelio plotis. Plūdė būna 0,5-3 g, jos svoris priklauso nuo srovės. Iš pradžių kuojų nejaukinu. Geriau paieškoti tų vietų, kur gali būti jų būrys. Keliaujančios žuvys apsistoja visose gilesnėse upės vietose. Nedideliame upelyje vieno ar pusantro metro duobė jau dažnai būna kaip reikiant gili. Kuojų gali būti visur - gilesnėse lėtesnės srovės vietose, duobėse, išgraužtose palei pat krantus, arba įdubimuose, atsiradusiuose už kokių nors povandeninių kliuvinių. Tiesa, jeigu upė yra apaugusi krūmais, medžiais, tada žvejoti plūdine meškere kartais būna keblu, todėl geriau rinktis trumpą lengvą dugninę. Tačiau patogu gaudyti ilga plūdine meškere. Tokia žūklė man šiek tiek mielesnė ir įdomesnė. Geriausiai kuojos kimba dvi - keturias savaites prieš nerštą ar vieną dvi savaites po neršto. Vėliau pradeda kibti prasčiau - žuvys išsiskirsto po visą vandens telkinio plotą. Žvejojant pavasarį, visada reikia atsiminti viena - žuvys traukia neršti, o nerštas yra šventas dalykas, ir nei vienas save gerbiantis meškeriotojas neturėtų bandyti laimės matydamas pakrančių sėkliuose besipliūškenančias neršiančias žuvis. Žūklė neršto metu yra itin žalinga, nes tada iš žuvų atimama galimybė tęsti giminę, gausinti palikuonių bandą.

Wégėlės

Pavasarijant auga apetitas. Norisi kuo daugiau aprėpti, kuo dažniau ištrūkti. Tačiau ne visada tą galime padaryti, nes labai riboja sąlygos, laikas, galų gale ir didelė dalis žuvų ruošiasi neršti. Didelė dalis, bet ne visos. Pavyzdžiui, wégėlė jau seniai atliko savo šventą pareigą ir dabar tiesiog stengiasi atgauti prarastas jėgas. Kažkodėl labai daug šnekama apie wégėlių vėlų rudenį ir beveik nieko apie jų gaudymą pavasarį. Lapkritį ar gruodį Nemune kartais nėra net kur koją pastatyti - visi, kas tik gali, kas dar kruta, puola ieškoti laisvų vietų ar stengiasi užsiimti geresnį tarpudambį. Šventas reikalas, kultinė žvejyba. Pavasarį apie tai neišgirsi, nors wégėlės gyvena ne tik didžiausioje mūsų upėje, bet ir daugelyje kitų Lietuvos vandenų. Pavasarį visi kartšligiškai ieško kuojų, nos kartais iš tiesų verta pasielgti atvirškčiai. Nusiraminti, apsidairyti ir ramiai pasinerti į wégėlių žūklę, suteikiančią nė kiek ne mažiau emocijų nei raudonpelekių žvejyba. Nors wégėlės gyvena visoje Lietuvoje, tačiau tai dar nereiškia, kad jų susirasime bet kur. Atvirai pasakius, net nežinau tokio ežero, kuriame šias žuvis būtų galima gaudyti reguliariai, nuolat giriantis gerais laimikiais. Ežeruose wégėlės gyvena, ir tokių telkinių turime nemažai, bet surasti marmurinę slapukę labai sunku. Dar sunkiau ją suvilioti. Jeigu ežeras negarsėja šiomis plėšrūnėmis, tai visai nereiškia, kad jų ten nėra. Jei per ežerą teka šaltavandenė upė, jis jau gali būti įtrauktas į įtartinųjų sąrašą, ir visai nesvarbu, didelis tas ežeras ar mažas. Wégėlės tiesiog dievina šaltą ledinį vandenį, ir kuo šalčiau, tuo joms geriau. Dėl to Vakarų Europoje meškeriotojai jų randa kalnuose telkšančiose užtvankose, į kurias įteka tirpstančio ledo ar sniego upokšniai. Pas mus kalnų nėra, tačiau nemažai nedidelių šaltavandenių upių, turinčių gilių duobių. Galų gale yra upių, kurių tikrai nepavadinsi šaltavandenėmis (pavyzdžiui, Nevėžis), tačiau jose yra gilių duobių su akmenuotu, žvyro ar net smėlio dugnu, kurį ir mėgsta wégėlės. Svarbu, kad nebūtų dumblo, nes esu įsitikinęs, kad dumblynai - visai kitų žuvų ir kito metų laiko žūklavietės. Prieš kelerius metus patyriau šoką, kai sužinojau, jog viename iš pirmo žvilgsnio neįdomiame upeliūkštyje vietinis meškeriotojas sužvejojo beveik dviejų kilogramų wégėlę. Niekada nemaniau, kad tame upelyje gali gyventi didesnė žuvis. Kartais pavykdavo ištraukti pusės kilogramo upėtakį, bet apie padorią marmurinę plėšrūnę net pagalvoti nedrįsau. Tas įvykis mane gerokai suintrigavo, todėl daug laiko paaukojau nedidelių upelių wégėlėms ir dabar galiu drąsiai pasakyti, kad ne veltui ieškojau

to, apie ką daugelis net nesusimąsto. Vien tai, kad kažkokiam nedideliame upelyje pagauni vėgėlę, jau yra didelis atradimas. O emocijų kur kas daugiau nei eilinį pavasarį žvejojant eilines kuojas. Teorija ir praktika rodo, kad vėgelių žūklės įrankiai turi būti galingi. Tai savaime suprantama, nes jei atsižvelgtume į sąlygas, kokiomis dažniausiai gaudomos šios žuvys (tamsa, naktis, šaltis, kerplėšos), apie kokius nors plonus valus ir liaunas meškeres kalbėti nelogiška. Tačiau, kita vertus, pavasarinė vėgelių žūklė nedidelėse upėse yra kiek kitokia, ir todėl į ją vykti su neįautria vos vos linkstančia dugnine meškere būtų tokia pati nesąmonė.

Pavasarij niekada nesėdžiu vienoje vietoje ir niekada nelaukiu žuvies, net jeigu tai būtų tingi ir nejudri vėgėlė. Jau daug metų žvejoju ir įsitikinau, kad patys geriausi rezultatai būna tada, kai vaikštai, kai pats ieškai, kai kažkam po nosimi pakiši gardų kąsnelį. Vėgelių žūklė - taip pat ne išimtis. Ateinu prie duobės, įmetu saują dvi jauko, užmetu masalą ir laukiu. Pusvalandį ar kiek ilgiau. Jeigu nieko nėra, keliauju toliau. Bet niekada toje pačioje duobėje negaudau ilgiau. Kur kas geriau apeiti kelias duobes, nei tupėti vienoje vietoje laukiant neaišku ko. Pavasarinis vėgelių masalas tradicinis. Jis nesiskiria nuo to, kuriuo žvejai meškerioja rudenį. Nors, atvirai pasakius, esu įsitikinęs, kad pats skaniausias ir mieliausias griebiamas kąsnelis yra žuvies kepenys. Tačiau yra viena mažytė sąlyga - kepenis reikia išimti labai atsargiai, nepažeidžiant tulžies pūslės. Jeigu ją pažeisite, galite viską mesti lauk - ant tokio masalo neužkibs nei viena žuvis. Jau kelerius metus kepenis ruošiuosi dar rudenį. Išdarinėju pagautą žuvį, išimu kepenis ir neplautas bei nevalytas dedu iš karto į šaldiklį. Į šaldiklį sumetu ir žiemą iš po ledo ištrauktų kuojūksčių ar kitų žuvų filė, nes kartais ir tokį masalą kabinu ant kabliuko. Tiesa, šaldytas masalas yra daug prastesnis nei šviežias, tačiau kartais pavasarį pagauti bet kokią žuvį yra sunkiau, nei suvilioti vėgėlę. Jaukinu gana paprastu jauku. Čia nėra didelių paslapčių, tik svarbu, kad jauko rutulys nuskęstų reikiamoje duobėje, todėl jis turi būti sunkus. Iš ko pagamintas jaukas, vėgėlėms ne taip įdomu, tačiau jei jame bus kraujo, toks jaukas šias žuvis visada vilios. Įrankiai, kaip jau minėjau, taip pat labai paprasti. Tačiau reikėtų vadovautis viena taisykle - kuo mažesnė upė, kuo labiau jinais apaugusi krūmokšniais, tuo trumpesnis meškerykotis. Šiaip ar taip, judėjimas čia daug ką lemia, o su ilgesniu meškerykočiu sukinėtis tarp krūmų, o tuo labiau - tamsoje, yra labai sunku. Tai greičiau kankynė, o ne žvejyba.

Evaldas Jurevičius